

BACHELOR

# **«Ingen kommentar»**

- En bacheloroppgave i krisekommunikasjon

Oslo, 2021

Denne besvarelsen er gjennomført som en del av utdannelsen ved Høyskolen Kristiania. Høyskolen er ikke ansvarlig for oppgavens metoder, resultater, konklusjoner eller anbefalinger

## Innhold

### Forord

### Sammendrag

### Bakgrunn

### Problemstilling

### Tidligere forskning

### Metode

### Validitet og relabilitet

### Etikk

### Teori

Krise og ekstraordinær hendelse

### Analyse

### Drøfting og konklusjon

«Ingen kommentar»

### Litteraturliste

## Forord

Å skulle skrive en oppgave om det som er åpent sår i norgeshistorien, er ikke nødvendigvis enkelt. Men jeg føler og håper at denne oppgaven kan brukes til noe fornuftig og gi bedre innsikt i prosessene som foregår under en krise, samt hvor viktig det er at politiet og pressen har et godt samarbeid, selv om man ikke nødvendigvis er på samme lag og har ulike mål med sin tilstedeværelse. Det gagnar ingen å ha et politi som ikke informerer borgerne gjennom mediene om slike dramatiske hendelser.

Takk til Roger Gjermundshaug for kloke ord underveis og dytt i riktig retning. Det var til stor hjelp for en journaliststudent som ble nødt til å innse at han ikke kunne gape over for mye. Takk til Mats Lennart Pedersen og Sebastian Møklegård for moralsk støtte, arbeidsro og påminnelse om innleveringsfrist. Godt noen passer på.

## Sammendrag

Naturkatastrofer og andre store kriser er upløyd mark for de aller fleste i velferdsstaten Norge, hvor rutiner, kontroller, respekt for regler og lov, samt tillit til egne myndigheter er noe av det som er beskrivende for samfunnet vårt. Vi journalister, politi og andre har dermed lite praktisk erfaring med slike hendelser utover simulerte øvelser med beredskap i fokus. Likevel opplevde i all hovedsak de spurte journalistene tilstede i Gjerdrum politiet

som imøtekommende og behjelpelige med å utgi informasjonen som ble etterspurt. Politiets innsatsledere ble stilt 208 spørsmål fordelt på flere jevnlige pressebriefer utenfor kulturhuset på Ask. 95,2 prosent av spørsmålene ble besvart direkte av innsatsleder på stedet.

## Bakgrunn

Natt til 30. desember 2020 gikk det et kvikkleireskred i boligfeltet Nystulia på Ask i Gjerdrum kommune. Rett før klokka 04.00 tikket den første meldingen inn til operasjonssentralen i Øst politidistrikt. Så sluttet telefonen aldri å ringe. Samtlige nødetater mobiliserte det de hadde av tilgjengelige ressurser. Omtrent samtidig kom det første tipset om skredet inn til lokalavisa Romerikes Blad, som umiddelbart la ut den første notisen etter den første samtalen med operasjonssentralen.

I timene som fulgte var det et ekstremt trykk på kommuneledelse, nødetater, overlevende, pårørende og andre involverte. Informasjonsbehovet var enormt. Samtidig var det en ekstremt uoversiktlig og kaotisk situasjon. Det eneste man visste i de innledende timene var at flere hus hadde blitt tatt av skredet. Antall savnede ble stadig nedjustert, og norsk og internasjonal presse fulgte situasjonen i Gjerdrum tett. Fra parkeringsplassen utenfor kulturhuset i Ask holdt innsatsledere ved Øst politidistrikt Norge oppdatert på utviklingen i skredgropa, som endte fatalt for flere beboere i Nystulia den 30. desember.

Skredet ble med det den verste katastrofen i Norges etterkrigshistorie, og en av de verste naturkatastrofene som har rammet norsk jord. Fortsatt pågår arbeidet i skredgropa, hvor ti mennesker og ett ufødt barn mistet livet.

## Problemstilling

Formålet med denne oppgaven er å undersøke hvordan Øst politidistrikt, ansvarlig for redningsoppdraget, opptrådte overfor det fremmøtte pressekorpsset det første døgnet i Gjerdrum, med utgangspunkt i lokalavisa Romerikes Blad. Jeg vil undersøke nærmere hvordan man kommuniserte, hva som ble sagt og ikke, samt hvordan dette påvirket nyhetsdekningen underveis.

Hvordan opplevde journalistene til stede kommunikasjonen? Var politiet åpne og imøtekommende i møte med pressen under skredet i Gjerdrum? Og ble nyhetsdekningen mer presis som følge av det?

Norge er et lite land, med et relativt lite antall riksdekkende medier. Vi er en topp moderne velferdsstat, med flere sosiale sikkerhetsnett enn noe annet land i historien. Med unntak av 22. juli har vi opplevd svært få kriser og andre katastrofer med store fatale konsekvenser. Skredet i Gjerdrum er som tidligere nevnt uten presedens i nyere norsk historie. For mange av partene involvert var dette upløyd mark. Dette skal vi komme tilbake til, men hypotesen som denne oppgaven baserer seg på, er ved at politiet stilte seg disponibel overfor pressen i

større omfang enn ved tidligere kriser (jmfør 22. juli), ble pressedekningen bredere og mer presis.

## Tidligere forskning

Det har blitt gjort mange studier som undersøker samspillet, relasjonen og rollene til ansvarlig autoritet og redaktørstyrte medier i en krise, samt hvordan berørte sivile påvirkes av slike hendelser. Da vi i Norge, som nevnt, bare har erfaring med et begrenset antall kriser, er det ikke gjort veldig mange studier på området, sammenlignet med studier internasjonalt. Det har imidlertid blitt gjort enkelte studier i Norge med utgangspunkt i 22. juli. De fleste fokuserer imidlertid på de overlevende, pressens dekning, samt psykiske konsekvenser og langtidsvirkninger av terror. Internasjonalt har det imidlertid blitt gjort mange studier på området i flere tiår.

En kunnskapsoppsummering av tidligere studier, viser at pressen kan spille en sentral rolle i krisehåndteringen, både før, under og etter en tenkt krise. Kriseledelsen er avhengig av pressen, som er den foretrukne kanalen for offentlig informasjon, for å nå ut med informasjon om en krise på en effektiv måte, da de redaktørstyrte mediene er publikums foretrukne informasjonskanal under kriser som naturkatastrofer og lignende. De redaktørstyrte mediene er også de folk stoler mest på under slike kriser, noe som støttes av funnene i etterkant av orkanen Katrina i 2005. Hele 65 prosent av respondentene ga mediene positive bemerkninger for dekningen knyttet til risiko ved orkanen (Pew, 2005).

Samtidig får pressen skylden for å spre flere myter omkring katastrofer, som kan få konsekvenser for krisehåndteringen (Detrani, 2012).

Mediene blir blant ofte anklaget for å spre frykt og panikk, samt overdreven dekning av ekstraordinære og alvorlige hendelser. Det finnes imidlertid lite data som tyder på at publikum faktisk får panikk når det rapporteres om slike hendelser.

En studie fra 1974, i kjølvannet av et kontroversielt innslag fra Sveriges radio om en ulykke ved atomkraftverket Barsebäck senere viste seg å være fiksjon, konkluderte med at ingen av de 1.089 respondentene faktisk fikk panikk etter nyheten om den såkalte ulykken. (Rosengren, Arvidson og Struesson, 1974, s. 6)

Også Detrani påpeker at katastrofer er et relativt ukjent område for den vestlige pressen, og at forventningene til hvordan en katastrofe utspiller seg hovedsakelig stammer fra massemediene.

Det har også blitt gjort noen studier rundt beredskapen til politiet, samt dets evne til å håndtere en krise. Men igjen omhandler mye av stoffet 22. juli. Det har imidlertid blitt skrevet om politiets evne til å håndtere en krise i nyere tid (Palmer, 2020).

Etter det denne forfatteren kjenner til, er det relativt lite forskning rundt nevnte problemstilling, noe som også underbygges av funnene til Palmer. Det vil derfor være behov for å inkludere et bredt utvalg kilder i denne oppgaven.

## Metode

Denne oppgaven har som formål å undersøke hvordan journalistene i Norges største lokalavis, Romerikes Blad, opplevde politiets kommunikasjonsstrategi under redningsaksjonen i Gjerdrum. Dataene som danner grunnlaget for denne undersøkelsen, er innhentet i form av kvalitative data fra Atekst Retriever om medietrykket den 30. desember, samt journalistenes subjektive vurderinger av politiets strategi og opptreden under den pågående redningsaksjonen.

For å kunne besvare overnevnte problemstilling, er det hensiktsmessig å bruke både kvalitative og kvantitative data i denne oppgaven. Sistnevnte for å kunne sammenligne konkrete data med respondentenes subjektive opplevelser av politiets kommunikasjon den 30. desember.

Opgaven vil også basere seg på tilgjengelige opptak av pressebriefene til Øst politidistrikt i Gjerdrum de tre første dagene etter skredet, der de er relevante for oppgaven. Dette for å kunne analysere kommunikasjonen og sette det opp mot gjeldende faglitteratur og teori, samt funnene i de kvalitative undersøkelsene. Analysene av disse opptakene vil skje gjennom bruk av notater. Dataene vil bli kategorisert etter klokkeslettene hvor de aktuelle pressebriefene fant sted den 30. desember. Også antall spørsmål som blir rettet til politiets innsatsleder fra det fremmøtte pressekorpsset, vil bli registrert. Der politiet ikke besvarer et spørsmål direkte, vil spørsmål og svar i sin helhet bli registrert og sitert i denne oppgaven. Navn på journalist og/eller tilhørende mediehus vil ikke bli registrert eller gjengitt i denne oppgaven.

Selve opptakene, som vil bli hentet utelukkende fra Norges Telegrambyrå (NTB), vil ikke på noe tidspunkt under arbeidet bli lastet ned lokalt. Under arbeidet med analysene av disse pressebriefene vil jeg hovedsakelig fokusere på hvorvidt politiet gir direkte svar på spørsmål, hvilke spørsmål de ikke gir direkte svar på, og i hvilken grad det ikke svares på spørsmål. Jeg vil også undersøke om politiet på noe tidspunkt i denne tidsperioden formidler informasjon som på et senere tidspunkt har vist seg å ikke medføre riktighet.

Med manglende direkte svar menes for eksempel ja/nei- spørsmål som besvares med generelle svar uten bruk av konfirmerende eller bekreftende ord, eller ikke tilbyr den informasjonen det spørres etter. I de tilfeller hvor spørsmålet ikke besvarer direkte fordi politiet ikke har kunnskap om informasjonen som etterspørres, og er ærlige på nettopp dette, vil spørsmålet bli ansett som besvart direkte. Formålet med denne delen av oppgaven er å undersøke i hvilken grad politiet ikke ønsker å besvare spørsmål.

Deler av oppgave vil også bygge på analyser av publiserte relevante saker fra redningsaksjonen. Sakene vil bli hentet fra Romerikes Blad og analysert i henhold til oppgavens formål.

Respondentene ble utvalgt på bakgrunn av sin rolle som journalister under redningsaksjonen, hvor samtlige var til stede og fikk førstehåndserfaring med politiets kommunikasjon. Respondentene svarte skriftlig på flere spørsmål relevante for oppgaven og politiets fremtreden i Gjerdrum, der lengre intervjuer ikke lot seg gjennomføre av ulike årsaker. Respondentene i denne oppgaven har også et vidt spenn i både alder og erfaring fra redaktørstyrte medier.

Spørsmålene ble utformet med det formål at de ikke skulle være ledende, men konkrete. Det ble foretatt flere vurderinger knyttet til begreper som kunne være uklare og/eller tolkes ulikt blant respondentene som følge av ulike faktorer som kompetanse, sosial bakgrunn eller erfaring. Spørsmålene er bygd opp med faglige formuleringen, kjent for journalister og andre som jobber med kommunikasjon.

## **Validitet og reliabilitet**

Hva gjelder validitet, baserer denne oppgaven seg på konkrete kvantitative data, samt journalistene i Romerikes Blad sine opplevelser. Da det ikke finnes noe fasitsvar på nevnte problemstilling, er man avhengig av at kildene er pålitelige. Spørsmålene som er stilt i denne undersøkelsen gir lite rom for mistolkninger, og svarene som ble gitt, samsvarer i stor grad med spørsmålene som ble stilt. Det er ingenting som tyder på at respondentene i denne oppgaven ikke kan anses som pålitelige når de deler sine oppfatninger rundt problemstillingen. Det er dermed grunnlag for å hevde at metodene som er brukt i arbeidet med denne oppgaven evner å måle det som er relevant for problemstillingen.

Det er også grunnlag for å hevde at funnene i denne oppgaven har en høy grad av reliabilitet, da en uavhengig undersøkelse under lignende forhold med all sannsynlighet hadde resultert i samme eller lignende funn. I en kvalitativ undersøkelse kan man aldri helgardere seg mot mulige feilkilder, men som følge av overnevnte grunner, er det ingenting eller lite som tyder

på at respondentene hadde svart annerledes. Undertegnede har heller ikke en relasjon til respondentene som kan føre til usikkerhet av datamaterialets reliabilitet.

Respondentene er plukket ut på bakgrunn av sin involvering i arbeidet med å dekke Gjerdrum-skredet som journalister på jobb for Romerikes blad. Et bredere utvalg av respondenter innad i Romerikes Blad kan ha innvirkning på funnene i denne undersøkelsen, da det er svært få kritiske tilbakemeldinger på politiets kommunikasjonsstrategi. Utvalget i denne undersøkelsen er likevel representativ for Romerikes Blad som mediehus, i form av alder. Hva gjelder kjønn, er det en liten overvekt av mannlige respondenter. Summen av kjønnsfordelingen innad i alle Romerikes Blads tre redaksjoner var 17 menn og 15 kvinner da redningsaksjonen pågikk. Denne undersøkelsen har imidlertid bare 25 prosent kvinnelige respondenter. Det er likevel usikkert hvordan dette har påvirket datagrunnlaget, men, som vi skal undersøke nærmere, er det en konsensus blant respondentene om politiets opptreden. Det er dermed ikke noe som tyder på at verken alder eller kjønn har vært sterke faktorer for deltakernes meninger.

Da denne undersøkelsen er en kvalitativ studie blant journalister Romerikes Blad, så kan man ikke overføre funnene til å gjelde andre mediehus eller journalister. Det er dermed uvisst hvordan den øvrige pressen opplevde politiets kommunikasjonsstrategi, og et bredere utvalg med andre medier hadde med all sannsynlighet gitt et annerledes bilde av journalistenes opplevelser.

## **Etikk**

Undersøkelsen ble foretatt anonymt, og ingen identifiserbare personopplysninger har blitt lagret eller behandlet i arbeidet med denne oppgaven på noe tidspunkt. Oppgaven kvalifiserer dermed ikke til innmelding hos Norsk senter for forskningsdata, i henhold til NSD sine egne kriterier. Alle respondentene fikk forklart formålet med oppgaven og hva dataene skulle brukes til. Samtlige fikk muligheten til å si nei til å delta. Ingen av de spurte respondentene brukte denne muligheten.

Undertegnede jobber selv i Romerikes Blad, og det å gjøre en oppgave som involverer egen arbeidsplass kan i mange tilfeller by på flere etiske problemstillinger. I lys av formålet med oppgaven, å undersøke politiets evne til å kommunisere med pressen i Gjerdrum, vurderer denne forfatteren det dit hen at overnevnte grunnlag neppe vil kontaminere funnene, eller påvirke denne oppgaven i særlig negativ grad. Det hadde vært særlig utfordrende dersom en naturlig konsekvens av funnene i denne oppgaven ble å rette kritikk mot egen arbeidsplass, eller ros. I et slikt tilfelle ville undertegnede vært inhabil. Det er likevel verdt å være bevisst på denne koblingen, da man ikke kan garantere at respondentene ikke hadde svart

annerledes eller avvikende fra de opplysningene som blir gitt i denne undersøkelsen under andre forhold.

## Teori

Det er utvilsomt at det fatale skredet i Gjerdrum kan regnes som en naturkatastrofe, og således en krise, men hva kjennetegner en krise? En krise kan kort defineres som en endring fra en normal tilstand til en situasjon som ikke er ønsket, forutsett eller planlagt. Man er også avhengig av å handle raskt og effektivt for å unngå verditap, direkte eller indirekte.

Eksempler på kriser kan være terrorangrep, naturkatastrofer, omfattende strømbrydd, sammenbrudd i teknologiske systemer og tjenester, omfattende ulykker, branner og andre forhold.

Hva som definerer en krise, vil likevel være noe avhengig av hva kriseledelsen har kapasitet til å håndtere. Felles for alle kriser som nevnt at de kommer uvarslet og raskt. Dette er forhold som for eksempel politiet, eller andre aktører, til daglig ikke er vant med å håndtere eller er rustet til å håndtere med den daglige beredskapen og kompetansen innad i etatene.

Politiet, som var og er øverste ansvarlige i kriseledelsen under skredet i Gjerdrum, definerer noen av kjennetegnene på en krise slik (Politidirektoratet, 2020, s. 25):

- Den kommer overraskende
- Det er mangel på kontroll
- Viktige interesser står på spill
- Det er mange aktører involvert
- Det er tidspress
- Den regulære beslutningsprosessen har brutt sammen
- Man har fokus på kortsiktige løsninger
- Det hersker stor usikkerhet
- Det er mangel på informasjon
- Det er stor interesse og pågang fra ulikt hold
- Det er stor medieinteresse som er ressurskrevende å håndtere

En krise er en endring fra en stabil normaltilstand til en uønsket tilstand som reiser problemer som ikke kan løses ved hjelp av ordinære virkemidler (Engen, 2016).



En krise er med andre ord en ekstraordinær hendelse som krever forholdsmessige tiltak for å bli løst. En krise er sjeldent varslet, og kommer dermed brått på for alle involverte.

Rosenthal, Charles og t'Hart (1989, s. 10) definerer en krise slik:

"En alvorlig trussel mot strukturer, verdier og normer i et sosialt system som under tidspress og usikkerhet gjør det nødvendig å foreta kritiske beslutninger".

Denne definisjonen tar også usikkerhetsbegrepet i betraktning. Under en pågående krise er det flere faktorer som fører til at kriseledelsen er nødt til å handle raskt og effektivt, til tross for at man ikke har den fulle oversikt over situasjonen. Med andre ord er man nødt til å foreta raske og konkrete beslutninger på et ofte lite kunnskapsgrunnlag. Dette fordi det å handle på et lite kunnskapsgrunnlag i seg selv er ofte mer skadeforebyggende enn å ikke handle. Handling er også viktig for å understreke at kriseledelsen ikke fremstår som lammet av en uventet og negativ hendelse eller situasjon.

Mediene har tidligere blitt stemplet som et forstyrrende moment under håndteringen av krise. Kriseledelsen er nødt til å forholde seg til pågående journalister som krever svar på spørsmål i en sak de ikke selv forstår, og dermed formidler feilinformasjon (Olsen og Mathiesen, 2018)

I de senere år har imidlertid informasjonsavdelinger blitt mer bevisst på pressens rolle i en krise, og det har blitt lagt ned ressurser i medietrening av informasjonsavdelinger og ledere i forbindelse med kriser. (Olsen og Mathiesen, 2018)

Videre skiller det mellom krise, ulykke og katastrofe. Vi har allerede plassert skredet i Gjerdrum under sistnevnte kategori, men etter hvilke kriterier klassifiserer nødetatene, jamfør politiet, en hendelse?

Dersom en hendelse kan håndteres ved hjelp av den ordinære beredskapen, de såkalte blålysetatene, er det en ulykke.

Er man avhengig av bistand fra hvilende beredskapsorganisasjoner som Røde Kors, har man en krise.

Er man i tillegg avhengig av å kalle inn aktører som vanligvis ikke jobber under slike forhold, for eksempel sivile, militært personell osv., har man en katastrofe (Olsen og Mathiesen, 2018).

Fra et sikkerhetspolitisk ståsted, defineres en krise slik:

«En krise er en uønsket hendelse med høy grad av usikkerhet og potensielt betydelige konsekvenser for den som rammes, enten det er enkeltpersoner, organisasjoner eller samfunnet. Krisen kan innebære at samfunnssikkerheten eller andre viktige verdier trues, og at håndteringen av den krever svært mye av kapasiteten og kompetansen til den aktøren som i utgangspunktet har ansvaret.

Om en hendelse er en krise, avhenger av den konkrete situasjonen og de involvertes individuelle vurderinger og forutsetninger.

*Krisehåndtering* er summen av tiltak som iverksettes når krisen har inntruffet, for å begrense skadene og bringe krisen til opphør.» (Meld. St. 10 (2016–2017), kapittel 3.5. Meld. St. 10 (2016–2017), kapittel 3.5.)

Selv om det finnes flere fellesnevner på definisjonen av en krise, kan selve kjennetegnene på en krise defineres ulikt. Vi kan dele opp en krise i fire kategorier (Boin, Rosenthal, & Comfort, 2001):

- **Fast burning crisis:** Denne krisen oppstår brått og har pågått i et meget begrenset tidsrom. Den avsluttes gjerne like fort som den oppstår. Opphavet til en slik krise kan for eksempel være en gisselsituasjon eller flykapring, og utløses ved at noen aktivt utfører en eller annen form aksjon, som igjen løses med en motaksjon, ofte voldelig. Det hersker ofte liten tvil om hvem den rammer, hvem som står bak og hvor den oppstår.
- **Long-Shadow crisis:** Der andre kriser kommer brått på og avsluttes like brått, vil andre kriser skape varige langvirkninger i lang tid etter at selve aksjonen er over. Long-shadow crisis er en krise som ofte fører til dramatiske konsekvenser, både for de som blir rammet umiddelbart, men majoriteten av de som blir sterkt påvirket av krisen, er ofte de som må leve med ringvirkningen i årene etter. 11. september er et godt eksempel på en slik krise. Den kom uventet og brått på. Amerikanske myndigheter var åpenbart ikke beredt til å takle en slik hendelse, og ble den utløsende årsaken til deler av vestens «krig mot terror». Den skapte en dominoeffekt, både i vesten og i Midtøsten, med blant annet invasjonen av Irak, samt bidratt til å fyre oppunder vestens involvering i Afghanistan.
- **Cathartic crisis:** Dette er en krise som kulminerer over lang tid, som deretter utløses og dermed avsluttes brått og uventet. Et eksempel på en slik krise, kan være en spenning mellom stater, stormakt, interne grupperinger eller andre aktører som bygges opp tid. Konfliktnivået blir stadig høyere, grenser. Ofte vil krisen bli «løst» gjennom en væpnet

konfrontasjon mellom partene, uten at dette nødvendigvis gagnar noen av de involverte partene.

- **Slow-burning crisis:** Felles for de fleste kriser er som tidligere nevnt at de kommer brått og uventet, ofte uten forvarsel. En «slow-burning crisis» er imidlertid ofte varslet og forutsett. Den bruker lang tid på å bygge seg opp, og kan i likhet med andre kriser få enorme konsekvenser liv, helse og verdier. Et eksempel på en slik krise kan være global oppvarming, eller forurensning av havområdene. Felles for slike kriser, er at de ikke får umiddelbare konsekvenser, men over tid kan føre til enorme skader. De krever også enorme ressurser for å bli løst, og det finnes ofte ikke en enkel eller åpenbar løsning på den nevnte krisen. Der hvor andre kriser blir løst ved hjelp av makt eller redningsarbeid styrt fra en operasjonssentral under tidspress, vil en såkalt «sakte-brennende krise» kreve tiltak fra politisk hold. Der andre kriser kan medføre samfunnsendringer som konsekvens, er samfunnsendring i dette tilfellet ofte selve løsningen på å unngå eller forebygge nevnte krise. Dette krever imidlertid målrettede, ofte kostbare tiltak over lang tid.

Øst politidistrikt er som tidligere nevnt øverste representant for den operative kriseledelsen i Gjerdrum. Politiet samarbeidet med de øvrige nødetatene, og mottok faglige innspill fra Norges Energi- og Vassdragsdirektorat (NVE) knyttet til risiko i skredgropa. Øst politidistrikt opererer ut i fra politiets beredskapssystem. Alt sikkerhets- og beredskapsarbeid i politiet bygger på de fire beredskapsprinsippene ansvar, likhet, nærhet og samvirke (Politidirektoratet, 2020, s. 26).

Politidirektoratet definerer de fire beredskapsprinsippene slik:

- **Ansvarsprinsippet:** «Ansvarsprinsippet innebærer at den myndigheten, virksomheten eller etaten som til daglig har ansvaret for et fagområde i en normalsituasjon, også har ansvaret for nødvendige beredskapsforberedelser og for å håndtere ekstraordinære hendelser på området.»
- **Likhetsprinsippet:** «Likhetsprinsippet innebærer at den organisasjonen man opererer med under kriser, i utgangspunktet skal være mest mulig lik den organisasjonen man har til daglig.»

- **Nærhetsprinsippet:** «Nærhetsprinsippet innebærer at alle hendelser skal håndteres på lavest mulig nivå. Unntatt fra dette prinsippet er atomhendelser og sikkerhetspolitiske kriser, som håndteres på sentralt nivå.»
  - **Samvirkeprinsippet:** «Samvirkeprinsippet innebærer at de aktuelle myndighetene, virksomhetene og etatene har et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.»

En krise håndteres av politiet på tre nivåer: Strategisk, operasjonelt og taktisk. Under større, ekstraordinære hendelser, må man ta høyde for at situasjonen krever ressurser og mannskap fra flere politidistrikt. Ledelsen på operasjonelt og taktisk nivå er derfor underlagt de samme retningslinjene som de øvrige politidistriktene i Norge, dette for å effektivisere arbeidet under en slik hendelse.

Politimesteren i Øst politidistrikt representerer det strategiske nivået, og er det organet som i all hovedsak setter rammene for oppdraget og hvordan det skal løses.

Operasjonsleder handler under de fullmaktene gitt av politimesteren, og kan fungere som politimesterens stedfortreder. Ved ekstraordinære hendelser og kriser kan politimesteren opprette stab. Da er stabssjefen øverste leder på operasjonelt nivå.

Det er operasjonelle nivået som koordinerer og planlegger innsats og ressursbruk, samt kommuniserer med innsatsleder. Operasjonsleder, eller stabssjef, har ansvaret med å løse oppdraget etter de ramme som er satt på strategisk nivå av politimesteren. Operasjonsleder skal se til at oppdraget løses på taktisk nivå i henhold til de mandatene som er gitt, samt gi ordre til taktisk nivå.

Taktisk nivå består av innsatsleder som øverste leder, samt innsatspersonell. Dette er de som er på stedet og i praksis utfører oppdraget, og handler etter ordre fra operasjonsleder eller stabssjef som nevnt. Innsatsleder er operasjonslederens kontakt under en pågående aksjon.

Det er innsatsleder og operasjonsleder som til vanlig orienterer pressen under pågående hendelser.

## **Krise og ekstraordinær hendelse**

Politidirektoratet operer med to ulike begreper i sin beskrivelse av det som normalt defineres som kriser i annen faglitteratur. Krise og «ekstraordinær hendelse». En ekstraordinær hendelse er en hendelse av en slik art at politiet må organiserer, benytte og lede ressursene sine på en annen måte enn normalt (Politidirektoratet, 2020, s. 24).

Hva som defineres som en ekstraordinær hendelse avhenger av hendelsen kompleksitet, omgang og alvorlighetsgrad. Det er også forskjell på politidistriktene. En ekstraordinær hendelse i ett distrikt er ikke nødvendigvis en ekstraordinær hendelse i et annet distrikt. Distriktets kapasitet, kompetanse, tilgjengelige ressurser og utstyr er med på å definere om man er rustet for en slik hendelse, som igjen avgjør om den er ekstraordinær eller ikke.

Ifølge Politidirektoratet (2020) kan ekstraordinære hendelser være:

- terrorhandlinger
- pågående livstruende vold (PLIVO)
- gisselsituasjoner/frihetsberøvelse
  
- grov kroppsskade / drap
- bombetrusler
- opptøyer

Både kriser og ekstraordinære hendelser håndteres etter de samme rammene av politiet, som vi kan dele opp i tre faser (Politidirektoratet, 2020, s. 27):

- Forberedelsesfasen
- Gjennomføringsfasen
- Normaliseringsfasen

Forberedelsesfasen er tiden før en hendelse oppstår eller inntreffer. De ulike politiresursene har alle ulike roller, og fasen er preget av etterretning, forebygging, beredskapsplanlegging, åpen og skjult etterforskning og patruljevirkosomhet, samt trening og øvelser.

Den mest relevante fasen for denne oppgaven er gjennomføringsfasen, hvor den aktuelle krisen eller ekstraordinære hendelsen pågår. Denne fasen deles igjen inn i tre ulike faser:

- **Varslings- og utrykningsfasen:** Denne fasen strekker seg fra det øyeblikket politiet først mottar melding om nevnte hendelser, til politiets innsatspersonell er fremme i innsatsområdet. Innsatsområdet er typisk der en hendelse fysisk finner sted, og eventuelle tiltak må ofte iverksettes i nevnte område. I denne fasen samler og behandler politiet informasjon som vil danne grunnlaget for tiltak i innsatsområdet, samt planer, ordrer og rutiner.

- **Aksjonsfasen:** Denne fasen strekker seg fra politiet ankommer innsatsområdet, til området er sikret for politiets innsatspersonell. I denne fasen er politiets hovedfokus å skaffe seg oversikt og kontroll over hendelsen som pågår.
- **Driftsfasen:** Denne pågår fra det øyeblikk innsatspersonellet har fått tilstrekkelig kontroll på hendelsen, til den operative innsatsen er avsluttet. I denne fasen vil man iverksette taktisk og teknisk etterforskning etter behov, og ressursbehovet vil vurderes opp mot ressurstilgangen.

En krise er også sjeldent varslet, og kommer, med unntak av planlagte terrorhandlinger, som en overraskelse på alle aktørene. Behovet for kommunikasjon og informasjon i en slik situasjon er enormt, og det kan være kaotiske tilstander, samt mange ulike meldinger. Det er med andre ord et stort behov for god krisekommunikasjon, men hva kjennetegner god krisekommunikasjon?

Et av de tydeligste eksemplene på nettopp dette finner i Calgary, hvor en flom satte hele den canadiske byen ute av spill, og ble den dyreste naturkatastrofen i Canada gjennom tidene.

I etterkant av flommen har imidlertid byens administrasjon og nødetaten Calgary Emergency Management Agency (CEMA) blitt trukket frem og hyllet for hvordan de håndterte krisen i den offentlige rapporten som ble publisert etter flommen»

Rapporten «Forewarned and Forearmed: Calgary Emergency Management and the 2013 Flood» trekke frem nøkkelfaktorer for at byen lyktes med sin krisekommunikasjon, noe som støttes av funnen til Vroegrop (2013), hvor hele 73 prosent av respondentene var svært enig i påstanden om at byens kriseledelse hadde kommunisert effektivt med dem.

Rapporten trekker blant annet frem:

- En moderne sentralkommando for kommunikasjon, oversikt og samarbeid.
- Åpenhet overfor presse, som ble gitt adgang til sentralkommandoen og politiradioer.
- God og aktiv bruk av sosiale medier
- En åpen, aktiv og tilstedeværende ordfører

Særlig Twitter ble poengtert å være en særs god kommunikasjonskanal for kriseledelsen i Calgary. Også Øst politidistrikt beskriver Twitter som en «uvurderlig» plattform og kommunikasjonskanal, blant annet fordi dette er en plattform som publikum kjenner godt, er meget interaktiv og krever lite fra kriseledelsen (Palmer 2020).

Fra sentralt hold blir sosiale medier, herunder Twitter, beskrevet som et sentralt verktøy for kriseledelsen. En krise er som nevnt ofte uoversiktlig, det er lite verifisert informasjon under den innledende fasen, og spekulasjoner og rykter kan få grobunn dersom ikke den kontret med korrekt informasjon fra øvrig kriseledelse. Det er også svært viktig å holde kontakten med befolkningen under en pågående krise. Både sosiale medier og pressen blir nå i større grad enn tidligere regnet som et viktig verktøy for kriseledelsen og ikke et enda forstyrrende moment i en allerede krevende og kaotisk situasjon. Av Stortingsmelding 10 (2016–2017), fremgår bruken av sosiale medier slik:

«Det er et kjennetegn ved dagens samfunn at borgerne har kontinuerlig tilgang til informasjon fra en lang rekke kilder, herunder sosiale medier. Kvaliteten på denne informasjonen er varierende. Tydelig, tilgjengelig, åpen og etterrettelig informasjon fra myndighetene til befolkningen er derfor viktigere enn noen gang.»

Ett av kriseledelsens mange primæroppgaver er å gi publikum god, tydelig og presis informasjon til enhver tid. (Boin, 2005). Løpende oppdateringer på situasjonen er vesentlig, da informasjonsbehovet ofte er svært stort og situasjonen er kaotisk.

Selv om det kan virke kaotisk og oversiktlig, noe det ofte utvilsomt er, er det et mønster som går igjen i mediedekningen av ulike katastrofer og kriser.

I den innledende fasen av slik hendelse vil mediene ha oversikt over hva som har skjedd, hvor, når, hvordan, hvem som er involvert, omfang osv.

Olsen og Mathiesen (2018) skiller mellom denne fasen, kalt «søke-og-kave-fasen» og fasen hvor møtet med vitner, pårørende og berørte dominerer nyhetsbildet. I denne fasen, som de har valgt å kalle «helte-og-skurke-fasen» er man på jakt etter historier og beretninger om det som har skjedd. Vitneutsagn og årsak er i fokus. Den første fasen er ofte fort unnagjort.

Under skredet i Gjerdrum opplevde man at de to første fasene til Olsen og Mathiesen skled inn i hverandre og overlappet. Ganske tidlig begynte arbeidet med å intervju overlevende, naboer og vitner. De første menneskehistoriene kom få timer etter at grunnen på Ask hadde rast ut, og relativt kort tid etter at de første menneskene ble evakuert til Kulturhuset i Ask og Olavsgaard hotell i Lillestrøm. Parallelt jobbet både pressen, nødetatene og kriseledelsen med å forstå hva som hadde skjedd, og omfanget av det.

De siste to fasene Olsen og Mathiesen opererer med er «kritikk-fasen» og «avslutnings-fasen». Disse to fasene er ikke direkte relevant for denne oppgaven, men inkluderes for å få et helhetlig bilde av prosessene som foregår under og etter en krise.

Kort oppsummert handler «kritikk-fasen» om pressens behov for å finne de eller de som er ansvarlige for krisen. Dette kan dreie seg som alt fra byggetillatelse som aldri skulle ha blitt til godkjent, til manglende oppfølging og utredning. Det må likevel nevnes at Gjerdrum-skredet fortsatt er under etterforskning.

«Avslutningsfasen» dreier seg hovedsakelig om prosessen i kjølvannet av en krise. Granskningsutvalg skal settes og rapporter skal lages. Her vil pressens dekning i all hovedsak være knyttet til granskernes konklusjoner og funn.

22.juli og kriseledelsens kommunikasjon og beredskap ble sterkt kritisert i Gjørsv-rapporten. Rapporten trekker frem flere faktorer som gjorde regjeringen dårlig rustet i sitt kommunikasjonsarbeid. Blant annet ble det oppfattet som et problem at informasjon om antall skadde og drepte nådde regjeringsapparatet gjennom uformelle kanaler. Det var heller ikke samsvar mellom politiets etterretning om antall drepte på Utøya, og det som ble gjort kjent for regjeringen underveis. Representanter for kriseledelse uttalte senere i Gjørsv-rapporten at de opplevde at de stadig lå «bakpå». Det var også en lite verifisert informasjon for statsministerens kontor å forholde seg til. Etter erfaringer fra Storbritannia valgte SMK å raskt utforme et budskap og flere talepunkter for statsministeren. SMK var også bevisste på å unngå spekulasjoner i en ekstremt kaotisk og uoversiktlig situasjon.

## Analyse

Fra skredet gikk like før klokka 04.00 30. desember og de neste tre dagene, var det en ekstrem oppmerksomhet rettet mot redningsarbeidet i Gjerdrum. I dette tidsrommet ble det skrevet 880 artikler om skredet i norske medier.

Den største bidragsyteren var Romerikes Blad, som i alt publiserte 18 artikler uten betalingsmur og 23 artikler med betalingsmur i samme tidsrom, totalt 41 publiserte saker. Nestemann på lista, Nettavisen, publiserte 31 artikler.

Fra den første pressekonferansen i Gjerdrum startet klokka 09.00 samme morgen, holdt politiet pressen orientert fra Ask med halvtimes pressekonferanse annenhver time mellom 09.00 og nærmere midnatt de neste dagene.

Det ble også opprettet en egen «skred-telefon» hos operasjonssentralen i Øst politidistrikt. Denne telefonen tok i all hovedsak for seg kommunikasjonen om utviklingen i redningsarbeidet utenfor tidsrommet hvor politiet holdt jevnlig pressebriefere.

Pressebriefene fant sted på Ask, utenfor kulturhuset i Gjerdrum. Tilstede var politiet, brann- og redning og NVE, samt ordføreren i Gjerdrum kommune. Også representanter fra helse var også periodevis tilstede.



Respondentene på denne undersøkelsen er stort sett enige i at politiet svarte tilfredsstillende på spørsmål, noe som også kan underbygges av funnene til Palmer (2020), som viser at Øst politidistrikt scorer høyt på ekstern kommunikasjon.

Innsatsleder i Øst politidistrikt uttalte følgende under årets Skup-konferanse:

«Vi brukte media for det de var verdt i denne saken. Og det var et proft pressekorps vi forholdt oss til. Vi kuttet svært mange ledd for å kunne få ut informasjonen raskt»

«Det ble mye mindre «ingen kommentar». Det tror jeg det er slutt på. Vi må være ute og dele det vi kan. Det var også mitt utgangspunkt da jeg gikk ut og møtte pressen. Vi ønsket å gi gode arbeidsforhold og kontinuerlig god informasjon». (Medier24, 2021)

Dette ble utgangspunktet for politiets kommunikasjonsstrategi i Gjerdrum. Men hvordan opplevde de involverte journalistene til stede i Gjerdrum politiets kommunikasjonsstrategi?

Respondentene svarer i all hovedsak at de opplevde kommunikasjonen som god, og at politiet svarte tilfredsstillende på spørsmål fra den fremmøtte pressen. Respondentene er gjennomgående positive til hvordan politiet opererte ovenfor pressen i Gjerdrum. Faktorer som blant annet større grad av tilgjengelighet er noe av det som blir trukket frem. Politiet og annen kriseledelse, og nødetatene som helhet, ble oppfattet som meget tilstedeværende under redningsaksjonen.

1) Hvordan opplevde du politiets kommunikasjonsstrategi under redningsaksjonen i Gjerdrum?

«Den var meget, meget god. Det var åpenbart at politiet la en strategi hvor hyppig og presis kommunikasjon med omverdenen var sentral. Flere pressebriefere daglig er uvanlig kost, men så var da også dette en nasjonal tragedie.»

«Den opplevde jeg som svært god, nærmest overraskende god med tanke på tidligere erfaring ved store hendelser. Her hadde de oppdateringer nærmest hver eneste time, samtidig som de ikke holdt tilbake informasjon som de fikk fortløpende. Det er ganske uvanlig med tanke på tidligere hendelser, der de helst ønsker å holde en del opplysninger for seg selv.»

«Systematisk, hadde man en forespørsel så gikk det stort sett greit, men det var en slags enighet om at man hovedsakelig tok enkeltintervjuer etter avtalte pressebriefere.»

«Jeg opplevde politiets kommunikasjonsstrategi under redningsaksjonen i Gjerdrum som god. Jeg har aldri opplevd at politiet har vært så gode på dele informasjon gjennom hyppige pressekonferanser på stedet. Politiets kommunikasjonsstrategi utenom disse pressekonferansene var dårligere. Der tok det ofte lang tid før man fikk svar på ulike henvendelser.»

En annen gjennomgående trend, som også støttes av overnevnt faglitteratur og teori, er journalistenes, både lokale og riksdekkende, manglende erfaring med slike hendelser. Ingen av respondentene kan vise til tidligere hendelser de har dekket med et så ekstremt informasjonsbehov eller alvorlighetsgrad. Likevel er det en samlet oppfatning at politiet gjorde seg mer tilgjengelige overfor pressen enn normalt. Respondentene uttrykker også forståelse for politiets primæroppgaver, og er i all hovedsak tilfredse med hvordan politiet opererte kommunikasjonsmessig, gitt oppgaven de sto overfor.

I tillegg fikk pressen tilgang til de andre aktørene i redningsaksjonen, noe flere av respondentene trekker frem som særlig positivt.

2) Har du dekket andre alvorlige hendelser med hyppige pressekonferanser med politiet? Hvilke?

«Jeg har aldri opplevd tilsvarende. Den eneste saken jeg husker hvor det var ganske jevn informasjon fra politiet i dagene etter hendelsen, er Orderud-drapene på slutten av 1990-tallet.»

«Ikke i dette omfanget, men under de første ukene etter at Lørenskog-forsvinningen ble kjent hadde politiet nærmest daglige pressekonferanser, hvis ikke så gjorde de seg tilgjengelige for kommentarer hver dag.»

«Nei»

«Nei»

3A) Opplevde du at politiet og øvrig kriseledelse gjorde seg mer eller mindre tilgjengelig overfor pressen i Gjerdrum enn ved tidligere alvorlige hendelser du har dekket?

«Mye mer tilgjengelige. Det er åpenbart at politiet - og øvrige nødetater - har lært av 22. juli og den sterkt kritiske Gjørsv-rapporten. Både innsatslederne på stedet og politiets kommunikasjonsavdeling var svært tilgjengelige. Det ble også opprettet et eget nummer for pressen.»

«Som sagt så var politiet svært gode på kommunikasjonen etter min mening. Det er også de som leder hele aksjonen under en slik hendelse, men vi fikk tilgang til brann, helse og forsvaret i tillegg, selv om det er klart at man gjerne alltid skulle hatt enda med tilgang. Totalt mener jeg likevel det var veldig bra. Så må man også ha i bakhodet at de har en jobb å gjøre, de kan ikke stå med media hele tiden.»

«Jeg føler de gjorde seg mer tilgjengelig. Nettopp fordi de hadde hyppige pressekonferanser hvor alle nødetatene var til stede og de tok seg god tid til en-til-en-intervjuer etter pressekonferansene.»

«Kan ikke svare, da jeg ikke har noen tidligere erfaring med så alvorlig hendelser.»

Det er også bred enighet om at politiets håndtering av pressen gjorde det enklere for journalistene tilstede å rapportere fra Gjerdrum. En av respondentene trekker særlig frem innsatslederne fra de tre nødetatene politi, brann og helse som positive faktorer. Respondenten har få eller ingen forslag til hva som burde eller kunne blitt gjort annerledes fra politiets side. En av respondentene er imidlertid kritisk til politiets restriktive føringer for utgivelser av bilder og video fra skredgropa. Bilder, video og dronfoto ble i all hovedsak levert av det fremmøtte pressekorpsset under redningsaksjonen. En av respondentene er også kritisk til at politiet valgte å holde tilbake anropsloggen fra natta 30. desember i flere dager.

3B) Hvordan opplevde du at dette påvirket dette den løpende nyhetsdekningen av Gjerdrum-skredet?

«Det gjorde selvsagt arbeidet enklere. I tillegg gjør bred og god informasjon fra politiet sitt til at dekningen av en slik tragedie blir mindre preget av spekulasjoner. Det er en fordel for alle involverte.»

«Jeg synes informasjonsflyten var såpass bra at man ikke hadde noe annet valg enn å følge med på alle oppdateringene nødetatene kom med. Det var alltid noe relevant som kom, noe jeg mener må tilskrives at spesielt innsatslederne i de tre nødetatene gjorde en solid innsats i deres håndtering av media.»

«Det at de var såpass tilgjengelige, gjorde det for meg lettere å planlegge enkeltsaker og hva man skulle gjøre til enhver tid.»

«Den løpende nyhetsdekningen ble enklere med hyppige oppdateringer. Informasjonsbehovet var enormt og da var det fornuftig med hyppige pressekonferanser.»

4) I hvilken grad opplevde du at politiet svarte tilfredsstillende på spørsmål fra den fremmøtte pressen?

«Med støtte fra andre etater og eksperter synes jeg politiet svarte meget godt på det de kunne svare på.»

«Mitt inntrykk er at politiet svarte så godt de kunne ut ifra den informasjonen de satt på til enhver tid.»

«Det opplevde jeg som veldig bra. De var svært rolige, behersket og tålmodige. Hadde de informasjon så fikk vi svar. I etterkant har tilbakemeldingen vært at det var media som til tider var for dårlige som stilte spørsmål man hadde fått forklaring på for kort tid siden.»

«Noen ganger var de veldig åpne, andre var det mer vanskelig, men av naturlige årsaker.»

5) Burde politiet gjort noe annerledes for å imøtekomme pressens behov for å informere om redningsaksjonen?

«Det eneste jeg har vært kritisk til er at politiet har holdt tilbake anropsloggen fra natten 30. desember og at de var svært restriktive med å dele bilder fra arbeidet i skredgropa.»

«Under redningsaksjonen så var jeg i kontakt med stabssjefen og kommunikasjonsavdelingen i politiet både 30/12 og 31/12. Da fikk jeg forståelse for at de hadde satt krisestab som håndterte aksjonen også fra politihuset i Ski og Lillestrøm. For å avta noe av presset på innsatslederne som sto på stedet og jobbet, burde nok kanskje det vært informert om, eller gjort en innsats for å få på plass en kommunikasjonsansvarlig, slik at innsatslederne kunne konsentrert seg om arbeidet. Slik Øst politidistrikt har gjort i forsvinningsaken.»

«Nei»

«Alt i alt vil jeg si politiet gjorde en god jobb. De kunne kanskje hatt flere i kommunikasjonsavdelingen som kunne ha bidratt til å ta unna andre pressehenvendelser i forbindelse med skredet annet enn bare den løpende oppdatering. «

Politiets innsatsledere holdt jevnlig pressebriefere i Ask under redningsaksjonen. Den første pressebriefen fant sted klokka 09.01 30. desember, fem timer etter at skredet fant sted. Politiet betegnet under denne pressebriefen hendelsen som en «katastrofe», gitt alvorligheten av hendelsen. Innsatsleder understreket at politiets førsteprioritet var å «redde liv og evkauerere».

I alt mottok innsatsleder 15 spørsmål fra den fremmøtte pressen i Ask.

Der politiet ikke hadde oversikt eller kunnskap om informasjonen knyttet til det aktuelle spørsmålet som ble rettet mot dem, var innsatsleder åpen om det. Dette dreide seg i all hovedsak om spørsmål knyttet til antall berørte og tilstanden på skredgropa. På slike

spørsmål svarte innsatsleder at han ikke hadde oversikt, og at dette måtte politiet komme tilbake til på et senere tidspunkt.

Av totalt 15 spørsmål svarte innsatsleder direkte på samtlige, med unntak av ett spørsmål:

«Hva frykter dere mest utover nå?»

Dette spørsmålet var det eneste spørsmålet under den første pressebriefen som var av følelsesmessig art, og ikke etterspurte rene faktaopplysninger om antall berørte, skadde, savnede og lokasjonen til skredgropa.

Politiets innsatsleder svarte følgende på spørsmålet:

«Vi er opptatt av å gjøre en god jobb, en nøye jobb, så vi hele tiden får god kontroll, skaffer oss full kontroll over situasjonen, og det er vi i ferd med å gjøre. Jeg gjentar: Det er et svært krevende oppdrag med de utfordringene som et jordras medfører.»

Innsatsleder svarte ikke direkte på dette spørsmålet da informasjonen som ble etterspurt av journalisten på stedet ikke ble gitt. Det kan være flere årsaker til at innsatsleder valgte å ikke dele denne informasjonen med pressen, men dette er et vanskelig spørsmål å besvare ærlig, og samtidig gardere seg mot spekulasjoner knyttet til antall døde og savnede, slik Politidirektoratet gjorde under terroraksjonen 22. juli. Deres estimer av antall omkomne viste seg i ettertid å være for høyt, og en vellykket krisekommunikasjon innebærer å unngå deling av uverifisert informasjon, samt spekulere i årsakssammenhenger og omfang av en situasjon man ikke har kontroll på.

Under neste **pressebrief klokka 10.16** 30. desember ble innsatsleder konfrontert med oppslag i mediene om «flere savnede» etter skredet.

Innsatsleder svarte direkte på spørsmålet, men ville ikke bekrefte opplysningene som flere medier hadde omtalt. Pressen ble likevel informert om at politiet jobber «ut fra et scenario hvor det kan skje».

Det ble under samme pressebriefen bekreftet av innsatsleder at det var muligheter for at det befant seg personer i skredgropa som ikke tilhørte innsatspersonellet.

Journalistene tilstede stilte denne gangen over dobbelt så mange spørsmål sammenlignet med den første pressebriefen. To totalt ble det stilt 32 spørsmål til politiets innsatsleder på stedet.

Også under denne pressebriefen svarte politiet i all hovedsak direkte på samtlige spørsmål. Pressen tilstede gjentok også flere spørsmål som tidligere hadde blitt besvart, blant annet vedrørende hvor de evakuerte ble fraktet og antall. Innsatsleder besvarte disse spørsmålene på nytt uten ytterligere bemerkninger.

I alt ble to spørsmål ikke besvart direkte under pressebriefen klokka 10.16.

«Er dere sikre på at alle som var i området er hentet ut?»

Spørsmålet ble besvart i sin helhet av innsatsleder som følgende:

«Vi jobber med det hele tiden, og det er kontinuerlig pågående evakuering nå som vi står her.»

Heller ikke her ble den konkrete etterspurte informasjonen gitt.

Ved neste **pressebrief klokka 11:29** ble det stilt 32 spørsmål til politiets innsatsleder. Noen av spørsmålene hadde blitt stil ved de to tidligere pressebriefene, men dette skyldes ikke nødvendigvis journalistenes uoppmerksomhet, da politiet stadig tilegner seg ny informasjon om utviklingen i skredgropa. Innsatslederen besvarte samtlige spørsmål. To av spørsmålene ble ikke besvart direkte.

Spørsmålene handlet henholdsvis om observasjon av personer på drone- og helikopterbilder og fysisk avstand mellom skredgropa og redningsmannskapene:

«Har droner eller helikopter tatt bilder av døde eller levende personer?»

Spørsmålet ble besvart i sin helhet som følgende av innsatsleder:

«Jeg går ikke inn på det, men de sender sine bilder direkte inn til innsatsleder, hun som er bak her, og vi responderer med en gang vi ser, hører eller får informasjon om bevegelser i området bak her.»

Innsatsleder er tydelig på at hen ikke ønsker å kommentere det konkrete spørsmålet.

Det andre spørsmålet som ikke ble besvart under denne pressebriefen, lyder som følger:

«Hvor nært kommer mannskapene?»

Spørsmålet ble besvart i sin helhet som følgende av innsatsleder:

«De kommer til de grensene som er satt. Jeg ønsker ikke å gå detaljer på antall meter og sånne ting, men vi jobber så tett på det sentrale skadestedet som vi geologene og ekspertisen sier at vi kan gjøre, uten at det er til fare for redningsmannskapenes liv.»

Innsatsleder besvarer ikke spørsmålet direkte. Hvilke vurderinger som lå bak denne avgjørelsen, er ikke kjent, og det fremkommer heller ikke av nevnt faglitteratur og teori, som Politidirektoratet i stor grad lener seg på, hvorfor politiet ikke ønsket å utgi informasjon om avstanden mellom redningsmannskapene og skredgropa. Spørsmålet er meget konkret i sin form, det etterspør et tall og en måleenhet. Det skiller seg dermed i fra de øvrige spørsmålene som ikke ble direkte besvart. Spørsmål av samme form og art, ofte knyttet til antall berørte mennesker, boliger, evakuerte etc. ble besvart med at politiet ikke hadde nevnte oversikt på daværende tidspunkt. Innsatsleder ga ikke på noe tidspunkt i sin besvarelse på overnevnte spørsmål hentydning til at spørsmålet ville bli besvart direkte på et senere tidspunkt.

Det er ikke unormalt at man ønsker å unngå detaljer om skader på personer involvert i slike hendelser. Pressen og politiet, selv om de har et tett og viktig samarbeid, har de like fullt to ulike «agendaer» med sin tilstedeværelse. De utfører to forskjellige oppdrag. Det kan dermed oppstå en interessekonflikt hvor detaljer og annen sensitiv informasjon som kan komme pressen til nytte, ikke blir gitt av politier av strategiske eller etiske hensyn. Alle parter er imidlertid tjent med at kriseledelsen strekker seg langt i å besvare alle spørsmål som rettet mot dem under en krise, uten å utlevere sensitiv informasjon som ikke er av offentlig interesse eller spekulere unødvendig. I en innledende krise er det viktig å tydeliggjøre et budskap og hva som konkret gjøres for å hjelpe de som er rammet.

### **Klokka 12.38:**

Under den fjerde pressebriefen i Ask, mottok politiets innsatsleder ti spørsmål. Det lave antallet spørsmål, sett i sammenheng med de tidligere pressebriefene, skyldes at også brann og helse var representert under pressebriefen for første gang. Det samme var NVE. Disse mottok samlet flere spørsmål enn politiet. Samtlige var knyttet til eget arbeid og rolle i og rundt skredgropa.

Av de ti spørsmålene som ble rettet mot politiets innsatsleder, ble ett spørsmål ikke besvart direkte. Spørsmålet dreide seg om de 26 personene som på daværende tidspunkt ikke hadde «blitt gjort rede for». De hadde imidlertid ikke status som savnet på det tidspunktet. Journalisten etterspurte følgende informasjon de som ikke var blitt gjort rede for:

«Kan du si noe om de 26, er det voksne, er det barn?»

Spørsmålet ble besvart i sin helhet som følgende av innsatsleder:

«Det kommer jeg ikke til å kommentere per nå. Det må vi komme tilbake til.»

**Klokka 13:32:**

33 spørsmål ble rettet mot politiets innsatsleder. Alle av ble besvart direkte, med unntak av ett spørsmål. Spørsmålet etterspør det samme som ikke ble besvart under pressebriefen klokka 12:38. Journalisten etterspør ytterligere informasjon om de 26 personene som på daværende tidspunkt ikke hadde blitt gjort rede for. Spørsmålet lyder som følger:

«Hva slags, er det voksne, er det barn?»

Spørsmålet ble besvart i sin helhet som følgende av innsatsleder:

«Det ønsker jeg ikke å inn, men det er relative personer.»

**Klokka 15:35**

Kun to spørsmål ble rettet mot politiets innsatsleder. Samtlige ble besvart direkte.

**Klokka 16:55**

23 spørsmål ble rette mot politiets innsatsleder. Med unntak av ett spørsmål, ble alle besvart direkte av innsatsleder. Spørsmålet som ikke ble besvart dreide seg om USAR-mannskapene fra Oslo brann- og redning arbeidet i og rundt skredgropa.

Spørsmålet lød som følger:

«Kan du si noe om hvordan de jobber i oppdraget. Rent sånn praktisk, hva er det de driver med?»

Spørsmålet ble besvart i sin helhet som følgende av innsatsleder:

«Det ønsker jeg ikke å uttale meg om, da får vi komme tilbake til det fra redning som er her, men dette er godt trent personell som trener på slike forhold, og er det beste vi kan få på å gjennomføre slike oppdrag.»

**Klokka 18.19:**

Ti spørsmål ble rettet mot politiets innsatsleder. Samtlige ble besvart direkte.



**Kokka 20:23:**

13 spørsmål ble rettet mot politiets innsatsleder. Samtlige ble besvart direkte.

**Klokka 21:10:**

14 spørsmål ble rettet mot politiets innsatsleder. Ikke alle ble besvart direkte. To spørsmål ønsket ikke innsatsleder å besvare direkte. Det ene spørsmålet dreide seg om forsvarets rolle under redningsaksjonen. Det ble observert flere militære kjøretøy og representanter fra Forsvaret i løpet av det første døgnet i Ask. En representant for Forsvaret leste også opp en pressemelding under en tidligere pressebrief det første døgnet. Det innledende spørsmålet som ble stilt, lød som følger:

«Vi ser dere har spesialister fra Forsvaret her, kan du si noe om hva slags støtte dere får fra de?»

Spørsmålet ble besvart i sin helhet som følgende av innsatsleder:

«Ja, vi har Forsvaret, både heimevernet og flere andre enheter fra Forsvaret Det er primært sikring av rasstedet i ytre sperring.»

Også Forsvarets spesialkommando (FSK) ble observert tilstede i Ask.

Oppfølgingsspørsmålet lød dermed som følger:

«FSK som er her, hva bidrar de med?»

Spørsmålet ble besvart i sin helhet som følgende av innsatsleder:

«Forsvaret bidrar med det jeg nevnte nå.»

Forsvarets spesialkommando bidro også med søk ved hjelp av droner i skredgropa, da dette er en spesialkompetanse de besitter. Dette ble ikke understreket av innsatsleder. Det er imidlertid ikke grunnlag for å hevde at denne informasjon bevisst ble unngått av innsatsleder på stedet.

Det andre spørsmålet som ble ikke ble besvart direkte, dreide seg om digitale søk i skredgropa. Politiet gikk relativt tidlig ut og oppfordret pårørende til å ikke ringe savnede, da politiet brukte mobilsignaler til å lokalisere eventuelle overlevende i skredgropa.

Spørsmålet lød som følger:

«Kan du gå litt mer i detalj på hvordan dere jobber med sporing av mobiltelefoner?»

Spørsmålet ble besvart i sin helhet som følgende av innsatsleder:

«Jeg kan ikke gå helt i detalj på det, men vi har egne folk som sitter og jobber med dette her opp mot HRS og bruker det, og det er mange muligheter der. Men vi har folk som jobber med det fagfeltet.»

Det er usikkert om innsatsleder ikke ønsket å gå i detalj på hvordan politiet jobbet med å spore mobilsignaler i skredgropa, eller om innsatsleder ikke satt på denne kunnskapen. Det er likevel verdt å merke seg at innsatsleder gjennom det første døgnet er åpen overfor pressen om spørsmål som ikke kan besvares grunnet manglende kjennskap og/eller oversikt.

#### **Klokka 22:22:**

16 spørsmål ble rettet mot politiets innsatsleder. Samtlige ble besvart direkte.

#### **Klokka 23:10:**

Åtte spørsmål ble rettet mot politiets innsatsleder. Samtlige ble besvart direkte.

## **Drøfting og konklusjon**

Det er en konsensus blant respondentene på denne undersøkelsen at Øst politidistrikt gjorde seg meget tilgjengelige overfor pressen i Ask, og sørget for gode arbeidsvilkår for de fremmøtte journalistene. Det er få eller ingen konkrete forslag til hva som burde ha blitt gjort annerledes fra politiets side for å imøtekomme pressens informasjonsbehov under redningsaksjonen.

Av kritikk svarer likevel en respondent at vedkommende opplevde politiet som trege med å utgi anropsloggen fra natten 30. desember.

Samme respondent opplevde også politiet som «restriktive» med å dele bilder av skredgropa.

Øst politidistrikt delte ingen bilder av skredgropa i løpet av det første døgnet. Senere i redningsaksjonen fikk pressen etter hvert utlevert opptak fra 330-Skvadronen og opptak fra hjelmkameraene til USAR-mannskapene i selve skredgropa. Politiets helikopterressurser og Forsvarets droner ble det ikke utlevert bilder fra i dette tidsrommet. Fra og med 24. november fikk også politiet egne dronerressurser. Ingen bilder eller opptak gjort av disse ble utlevert til pressen.

Respondentene gir uttrykk for at politiets innsatsledere strakk seg langt for å informere om den pågående hendelsen. En av respondentene oppsummerte det slik:

«Hadde de informasjon, så fikk vi svar. I etterkant har tilbakemeldingen vært at det var media som til tider var for dårlige som stilte spørsmål man hadde fått forklaring på for kort tid siden.»

To av respondenten gir samtidig uttrykk for at politiet kunne gjort mer for å avlaste innsatslederne på katastrofestedet. I tillegg til å håndtere riksdekkende og lokal presse i en sak med et enormt informasjonsbehov, hadde også innsatslederne et ansvar for å gjennomføre det som på daværende tidspunkt var en redningsaksjon. En av respondentene savnet en kommunikasjonsansvarlig, da det ofte var vanskelig å få svar på spørsmål utenom pressekonferansene i Gjerdrum.

Det ble også tidlig satt krisestab i Øst politidistrikt. En av respondentene gir uttrykk for at dette kunne vært kommunisert bedre for å avlaste noe av arbeidsmengden.

Den gjennomgående trenden blant utvalget i denne undersøkelsen, er den manglende erfaringen med slike hendelser. Et lignende utvalg i samtlige riksdekkende aviser hadde med all sannsynlighet vist den samme trenden, hvor journalistene oppgir lite eller ingen tidligere erfaring med hendelser av et slikt kaliber. De åpenbare unntakene vil selvfølgelig være terroraksjonen 22. Juli 2011. Av naturkatastrofer er tsunamikatastrofen i Thailand 2004 den mest alvorlige og omfattende katastrofen et lite utvalg av dagens yrkesaktive journalister har vært med på å dekke. Det er med andre ord lite kompetanse om slike hendelser i norske redaksjoner.

Av skredulykker har vi i nyere tid ett alvorlig tilfelle. I 2016 gikk det et større skred i Sørumsnes. Tre litauiske menn omkom som følge av kvikkleireskredet.

Også kvikkleireskredet i Rissa i 1978 fikk fatale konsekvenser. En person omkom etter at mellom 5 og 6 millioner kubikkmeter med leirmasse raste ut.

Erfaringene fra skredet i Sørumsnes i 2016, som ligger innenfor Romerikes Blads dekningsområde, kom også etter all sannsynlighet til nytte i arbeidet med skredet i Gjerdrum, men undersøkelsen viser imidlertid at respondentene i all hovedsak var uerfarne i møtet med den omfattende katastrofen i Gjerdrum.

## «Ingen kommentar»

Politiets innsatsleder uttalte følgende under SKUP-konferansen 2021: «Det ble mye mindre «ingen kommentar». Det tror jeg det er slutt på.»

Gjennomgangen av pressebriefene fra Gjerdrum viser at politiets innsatsledere i all hovedsak svarer direkte på spørsmål og kommer med relevant informasjon. Men er det riktig at praksisen med å besvare spørsmål med «ingen kommentar» er over i politiet? Det stemmer at innsatslederne fra Øst politidistrikt ikke på noe tidspunkt den 30. desember ytret ordene «ingen kommentar» i møte med spørsmål, men det betyr ikke at alle spørsmålene ble besvart.

Gjennom dagen ble det rettet totalt 208 spørsmål mot politiets innsatsleder i Ask. Av disse viser de tilgjengelige opptakene at 10 spørsmål ikke ble besvart direkte slik det er tidligere definert i denne oppgaven. Politiets svarprosent blir dermed 95,2 prosent.

Spørsmålene som ikke ble besvart har flere likhetstrekk. I all hovedsak dreier det seg om spørsmål hvor følelser er hovedpremisset. Det er ingen hemmelighet at spørsmål i arten «hva føler du nå?» ofte kan gi gode svar, og det kan tyde på at politiets innsatsleder bevisst unngikk å besvare spørsmål med for mye patos. Andre spørsmål dreide seg om skader, skadegrad og skadeomfang på personer, samt detaljerte beskrivelser av ressursene som var til stede i Gjerdrum. Da denne oppgaven ikke involverer representanter fra Øst politidistrikt i

tilknytning til disse vurderingene, vil det ikke spekuleres i motivene eller de konkrete vurderingene som ble tatt med tanke på nevnte spørsmål. Men det er likevel hensiktsmessig å analysere disse vurderingene opp mot gjelde faglitteratur og teori, da Øst politidistrikt er godt drillet krisehåndtering, samt ekstern kommunikasjon (Palmer 2020). Det er dermed lite som tilsier at Øst politidistrikt opererte uten en tydelig kommunikasjonsstrategi i Gjerdrum. Andre spørsmål som i mer eller mindre grad ikke ble besvart, dreide seg om sannsynligheten for å finne overlevende etterhvert som timene og dagene gikk. Det var minusgrader om nettene og temperaturer nærme null det første døgnet og uka. Det var et åpenbart som ble tatt opp ved flere anledninger. Politiet gikk også ut på eget initiativ og beskrev aksjonen i Gjerdrum som en «redningsaksjon». De var veldig tydelig på at det enten var håp om å finne overlevende eller at redningsmannskapene hadde håp om å finne overlevende. Helt til politimesteren i Øst gikk ut og erklærte at det ikke lenger var mulig å finne overlevende, og redningsaksjonen gikk over til søk etter antatt omkomne, var dette det en tydelig linje fra politiets innsatsledere. Det ble kommunisert en rådende optimisme utad. Innsatslederne var også ekstremt varsom med å omtale søk etter antatt omkomne. Istedet ble dette konsekvent omtalt som en av «fasene» i arbeidet. På spørsmål om det var sannsynlig å finne overlevende, ble spørsmålet ofte kontret med at det fortsatt pågikk en «redningsaksjon», og at politiet ikke hatt gått over i en ny «fase» i oppdraget. Politiet ønsket ikke å kommentere når de ville gå over i en annen fase, til tross for at det åpenbart var snakk om dager. Det kan være flere grunner til dette. Som tidligere nevnt er det en fordel å unngå spekulasjoner. Under en slik krise er det lite verifisert informasjon, og man vil dermed unngå å dele informasjon eller spekulere på bakgrunn av mangelfull informasjon. Dette kan også være en ekstra belastning for de pårørende. En annen faktor, som også er meget gjeldende innen presseetikken, er at politiet skal få muligheten til å varsle de pårørende om eventuelle endringer i situasjonen som direkte omhandler deres nære og kjære. Det ville vært uheldig å skulle sette en tidsfrist på redningsaksjonen for når politiet ikke lenger mener man kan finne overlevende, selv om dette etter all sannsynlighet ble godt diskutert på «bakrommet» i Ask. Det ville også medføre en ekstra belastning på hjelpemannskapene. God krisekommunikasjon innebærer også å være støttende overfor egne mannskaper, slik ordføreren i Calgary var under flommen, samt sette en stemning preget av optimisme og håp. I løpet av det første døgnet gikk også antall personer som det enten ikke var gjort rede for eller var savnet stadig ned. Man visste ikke i den innledende fasen om det var personer fanget i skredgropa. Det er dermed naturlig at politiet ikke ønsket å komme med konkrete kommentarer rundt disse spørsmålene, da situasjonen fortsatt var meget uavklart og uoversiktlig.

Funnene gjort i denne undersøkelsen viser at journalistene i stor opplevde politiet som tilgjengelige og imøtekommende. Tilgang er utvilsomt et av de viktigste faktorene for en presis og god dekning av de aller fleste hendelser. Graden av tilgang journalistene fikk gjenspeiles i flere saker publisert under redningsaksjonen i Gjerdrum.

Romerikes Blad fikk et lengre intervju med innsatsleder for brann i det oppsatte presseteltet på Ask. Innsatslederen kunne fortelle at kollegene reddet mellom 30-40 liv i saken som ble tittlet følgende:

«– Mine kollegaer ofret nesten livet for å redde andre. De hoppet ut av hus på vei ned i skredet. Sammen reddet vi kanskje 30-40 liv»

I dette intervjuet er innsatslederen i brann mer utleverende i detaljert informasjon om de første timene av skredet. Innsatslederen bruker også, i motsetning til sine kolleger i politiet, adjektiv og sterke signalord i større grad. Det eneste spørsmålet som ikke blir besvart, og som ble

publisert, er hvorvidt man burde ha gått inn i skredgropa tidligere. Innsatsleder svarer tydelig at han ikke ønsker å besvare spørsmålet på nåværende tidspunkt.

En annen sak som vitner om hvordan politiet stilte seg disponibel overfor pressen, er saken «Innsatsleder Roy bor selv i Gjerdrum: – Jeg kjenner noen av de savnede» i Romerikes Blad. Saken ble publisert 02.01.21, og er den første saken i sitt slag fra Ask hvor politiets innsatsleder er personlig utleverende. Det blir også brukt flere adjektiv og signalord enn i de tidligere sakene som ble publisert.

Disse to sakene, og mange andre, er resultatet av et samarbeid med politi, øvrige nødetater og pressen. Der hvor mediene tidligere har blitt ansett som et ekstra stressmoment, ensbetydende med ekstra unødvendig arbeid for politiet, har man i de senere år innsett betydningen av å samarbeide med mediene i slike saker. Man er bedre tjent med å ta seg tid til å formidle korrekte og verifiserte opplysninger til pressen. Alternativet gir grobunn for spekulasjoner og rykter, og kan også medvirke til å senke terskelen for å publisere usikker informasjon, dersom politiet ikke vil kommentere opplysninger som kommer frem. Å ha et politi som anser pressekorpset som et hjelpemiddel og et verktøy, kan hjelpe politiet med å formidle ønskede budskap, samt bruke mindre tid på å kontre uriktige opplysninger i mediene. Man skaper også en forutsigbarhet for mediene ved å legge opp til faste pressebriefing, hvor man kan være sikker på å få informasjon eller svar på spørsmål. Dette letter også trykket på operasjonssentralen, som normalt er stedet journalister henvender seg med spørsmål om pågående hendelser. Selv om enkelte av respondentene påpeker at politiet kunne gjort mer for å lette arbeidspresset på innsatslederne, er det ingen eller få bemerkninger av kritisk art mot politiets håndtering av pressen under redningsaksjonen. Det er dermed lite som tyder på at dette fikk negative konsekvenser for relasjonen til pressen under den pågående hendelsen. Pressen fikk også periodevis mulighet til å rette spørsmål direkte til helse. Spørsmålene gikk i stor grad på skadeomfang på de som var reddet ut av skredområde. Helse valgte i stor grad å ikke besvare disse spørsmålene grunnet det de mente ville være et brudd på taushetsplikten. Flere sykehus har sluttet å oppgi skadeomfang og skadegrad på pasienter som blir fraktet til sykehus etter alvorlige ulykker og andre hendelser på grunn av dette. Dette er juridisk anliggende, og det registreres at det er uenighet rundt temaet, men det er selvfølgelig meget uheldig at pressen ikke får opplyst skadegrad på personer som blir alvorlig skadet på for eksempel offentlige veier, eller i dette tilfellet, i en av de verste katastrofene Norge har opplevd i nyere tid. Dette er vesentlig informasjon med stor offentlig interesse.

## Litteraturliste

Detrani, Jason R. 2012. Journalism – Theory and practice. New York: Apple Academic Press

Olsen, Odd Einar. Mathiesen, Espen Reiss. 2019. Media og krisehåndtering: utfordringer i en ny mediehverdag. Oslo: Cappelen Damm akademisk

Bergerud, Bjørn Ivar «Mine kollegaer ofret nesten livet for å redde andre. De hoppet ut av hus på vei ned i skredet. Sammen reddet vi kanskje 30-40 liv. 2021 Romerikes Blad 03. januar <https://www.rb.no/mine-kollegaer-ofret-nesten-livet-for-a-redde-andre-de-hoppet-ut-av-hus-pa-vei-ned-i-skredet-sammen-reddet-vi-kanskje-30-40-liv/s/5-43-1499671> 2020

Bergerud, Bjørn Ivar. «Innsatsleder Roy bor selv i Gjerdrum: - Jeg kjenner noen av de savnede» 2021 Romerikes Blad 02. januar <https://www.rb.no/innsatsleder-roy-bor-selv-i-gjerdrum-jeg-kjenner-noen-av-de-savnede/s/5-43-1499053>

Brataas, Kjell. 2020. *Krisekommunikasjon: Hva vi har lært av store katastrofer*. Oslo: Universitetsforlaget

Rosengren, Karl Erik, Peter Arvidson and Dahn Struesson. 1974. *The Barseback Panic* Lund: University of Lund

NOU 2012:14. (2012). Rapport fra 22. juli-kommisjonen. Oslo: Departementenes servicesenter

Palmer, Andreas. 2020. *Krisehåndtering i politiet*. Masteroppgave, Universitetet i Stavanger

Politidirektoratet. (2020). *Politiets beredskapssystem del I*. Oslo: Politidirektoratet.

Meld. St. 10. (2016). *Risiko i et trygt samfunn*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.

Rosenthal, U., Charles, M., & t'Hart, P. (1989). *Coping with Crisis: The management of Disasters, Riots and Terrorism*. Springfield: Charles C Thomas Pub Ltd.

Boin, A., t Hart, P., Stern, E., & Sundelius, B. (2005). *The politics of crisis management: Public leadership under pressure*. Cambridge: Cambridge University Press.

Boin, A., Rosenthal, U., & Comfort, L. (2001). *Managing Crises: Threats, Dilemmas, Opportunities*. Charles C Thomas Pub Ltd.

Engen, O., Kruke, B., Lindøe, P., Olsen, K., Olsen, O., & Pettersen, K. (2017). *Perspektiver på samfunnssikkerhet*. Stavanger: Cappelen Damm.

Henriksen, Torill. «Slik dekket Romerikes Blad Gjerdrum-skredet: - Var et ragnarok for oss. 2021 Medier24 15. april. <https://m24.no/gjerdrum-romerikes-blad-skup/slik-dekket-romerikes-blad-gjerdrum-skredet--var-et-ragnarok-for-oss/336562>

Vroegop, Ruben (2014). *Forewarned and Forearmed: The Calgary Emergency Management Agency and the 2013 Flood*. Ottawa: The Conference Board of Canada.

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

<https://bilder.ntb.no/r/preview/video/YVWEZq5Jm90>

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

<https://bilder.ntb.no/r/preview/video/QGXvWfsjsUw>

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

[https://bilder.ntb.no/r/preview/video/6\\_aALSmEpfl](https://bilder.ntb.no/r/preview/video/6_aALSmEpfl)

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

<https://bilder.ntb.no/r/preview/video/07BBoYfiEDE>

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

[https://bilder.ntb.no/r/preview/video/wDFQdp\\_CuCl](https://bilder.ntb.no/r/preview/video/wDFQdp_CuCl)

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

[https://bilder.ntb.no/r/preview/video/wDFQdp\\_CuCl](https://bilder.ntb.no/r/preview/video/wDFQdp_CuCl)

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

[https://bilder.ntb.no/r/preview/video/2ZQ6q5RK\\_To](https://bilder.ntb.no/r/preview/video/2ZQ6q5RK_To)

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video.

30.12.20<https://bilder.ntb.no/r/preview/video/DvQyJsWAs-s>

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

<https://bilder.ntb.no/r/preview/video/osetqumSGfk>

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

[https://bilder.ntb.no/r/preview/video/t\\_p9koNv05U](https://bilder.ntb.no/r/preview/video/t_p9koNv05U)

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

<https://bilder.ntb.no/r/preview/video/Rm6OGDms7xl>

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video. 30.12.20

<https://bilder.ntb.no/r/preview/video/UvwTzIL4yKQ>

NTB. Leirskred I Gjerdrum . Video.

30.12.20<https://bilder.ntb.no/r/preview/video/CcEtEvlq8uM>